

УДК 811.161.1'276

<https://doi.org/10.24195/2616-5317-2024-38.5>

ФРАЗЕМІКА УКРАЇНСЬКОЇ ТА КИТАЙСЬКОЇ МОВ: КОГНІТИВНО-ЗІСТАВНИЙ АСПЕКТ

Евеліна В. Боева

кандидат філологічних наук,
доцент кафедри української та зарубіжної літератур
ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет
імені К. Д. Ушинського»,
Одеса, Україна
e-mail: evelinaboeva4@gmail.com
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-5966-0538>

АНОТАЦІЯ

Стаття присвячена висвітленню етнокультурної специфіки фразем української та китайської мов. Актуальність проблеми зумовлена необхідністю дослідження особливостей структури фразеологізмів та їхніх значень, що мають глибоко національну специфіку, яка відбиває світосприйняття й світорозуміння носіїв певної культури, з чим часто пов'язане нерозуміння цієї специфіки носіями інших мов.

Метою представленої розвідки є виявлення етнокультурних особливостей українських і китайських фразем шляхом аналізу їхньої структурної організації та визначення механізму смислової наповнюваності в дискурсивній діяльності людини.

Доведено, що специфіка китайської фраземіки зумовлена семантичними і структурними факторами. Особливої ваги набуває структурна симетрія китайської фраземи. Крім того, було з'ясовано, що специфіка китайських фразем полягає в наповненні їхньої семантики символічними смислами. Визначено, що в китайській та українській мовах при однакових базових лексемах фразеосполук, які описують спільний наочно-чуттєвий образ і мають однакове значення на денотативному рівні, на рівнях фразеологізації існують суттєві відмінності. З'ясовано, що семантична своєрідність українських і китайських фразем зумовлена особливостями концептосфер кожної з порівнюваних мов. Отримані результати дають змогу реконструювати фрагмент мовної картини світу, пов'язаний зі світосприйняттям та світобаченням українського та китайського етносів.

Ключові слова: фразема, концепт, семантична специфіка, структурна своєрідність, фразеологічні символи.

Вступ. Зіставне вивчення мов та їхніх систем набуває особливої актуальності в наш час, адже різноманітні міжмовні контакти відіграють усе більшу роль у політичному, економічному та культурному житті переважної більшості країн і народів світу. Нам видається, що важливим є і практичне вивчення зіставних досліджень «не тільки для глибшого пізнання подібностей та відмінностей в лексиці й фразеології різних мов, але й для вдосконалення лексикографічних основ лінгводидактики» (Венжинович, 2007: 612). Адже певні труднощі при опануванні іноземної мови становлять саме ідіоми, що виражають національно забарвлене ставлення до світу, систему цінностей, зберігаючи традиції етнокультурної спільноти.

Провідною ідеєю представленої статті є висвітлення етнокультурної специфіки фразем української та китайської мов. **Актуальність** проблеми пов'язана з необхідністю дослідження особливостей структури фразеологізмів та їхніх значень, що мають глибоко національну специфіку, яка відбиває світосприйняття й світорозуміння носіїв певної культури, з чим часто пов'язане нерозуміння цієї специфіки носіями інших мов.

Нині кожне наукове дослідження фразеології передбачає використання лінгвокультурологічних настанов, що орієнтують на з'ясування співвідношення ідіом та знаків культури (Н. Д. Арутюнова, О. С. Кубрякова, О. П. Левченко, О. О. Селіванова, В. М. Теля, В. Д. Ужченко та ін.).

Зазначимо, що великого значення контрастивному аналізу мовних одиниць, зокрема фразеологічних, надають З. Д. Попова, І. О. Стернін, М. П. Кочерган, М. Н. Сенченко, В. Т. Малигін, О. П. Левченко та ін. Проф. О. О. Селіванова називає основні й пріоритетні вектори сучасних спостережень над фразеосистемою української мови, серед яких, на нашу думку, найважливіші такі: простеження відбитків культури народу, його звичаїв, обрядів, традиційних уявлень, міфів у процесах стереотипізації етнічних уявлень про людину, її навколишній світ і внутрішній рефлексивний досвід, що засвідчені у фразеологізмах; опис закономірностей знакової переінтерпретації у фразеосистемі культурних кодів етносу; вияв ціннісних орієнтацій народу, представлених у фразеологічних найменуваннях і їхній знаковій динаміці та ін. (Селіванова, 2004: 8).

Мета та завдання дослідження. Метою представленої розвідки є виявлення етнокультурних особливостей українських

і китайських фразем шляхом аналізу їхньої структурної організації та визначення механізму смислової наповнюваності в дискурсивній діяльності людини.

Мета передбачає розв'язання таких **завдань**: 1) виокремити сигніфікативну сферу фразем, у яких представлено найбільш значимі етнокультурні концепти; 2) з'ясувати структурно-семантичні особливості фразеологічних одиниць в українській та китайській мовах; 3) схарактеризувати співвідношення образних засобів мови, що беруть участь у становленні фразеологічного значення в корпусі порівнюваних мов; 4) з'ясувати етнокультурні особливості українських і китайських фразеосемантичних груп для встановлення інваріантних та варіативних форм.

Матеріали та методи дослідження. Матеріалом для дослідження слугували фразеологічні одиниці, зафіксовані в українських та китайських лексикографічних джерелах, а також популярних інтернет-сайтах Китаю.

При аналізі фразеологізмів використовувалися когнітивно-зіставний, інтерпретаційно-описовий методи та метод компонентного аналізу.

Результати та дискусія. Здійснене дослідження сприятиме поглибленому вивченню етнокультурних особливостей фразеологічного фонду різноструктурних мов. Отримані результати дають змогу реконструювати фрагмент мовної картини світу, пов'язаний зі світосприйняттям та світобаченням китайського та українського народів.

Етнокультурна своєрідність фразем в українській та китайській мовах виявляється на тлі їхньої когнітивної подібності. В обох мовах фраземіка є образним засобом асоціативно-смислового сприйняття, інтерпретації та збереження в людській свідомості культурно маркованих уявлень про світ (Agut'unova, 1999: 36). В основі когнітивно-порівняльного підходу до дослідження фраземіки української та китайської мов лежить розуміння призначення ідіоми бути засобом не стільки спілкування та обміну знаннями, скільки інтелектуально-емотивною інтерпретацію відповідних об'єктів номінації. Зіставлення фраземіки різноструктурних мов виявило суттєві за своєю національно-культурною специфікою зони національних картин світу (Alefirenko, 2008: 147). Так, для вербалізації культурно значимого концепту «праця» українська мова використовує головним чином фраземи розмовно-просторічного походження і фраземи-біблеїзми. Найбільшу групу утворюють фраземи, які характеризують ставлення

людини до роботи. Наприклад: *золоті руки* – «про чудового майстра, найчастіше вправного умільця, ремісника»; *засукувати рукава* – «ревно братися до роботи»; *умілі руки* – «працьовиті, вправні у роботі люди» (Словник фразеологізмів української мови, 2008: 244; 624); *бити байдики* – «нічим не займатися»; *у поті чола* – «із великою старанністю, напругою, докладаючи всіх зусиль (працювати, трудитися)»; *сізіфова робота (праця)* – «надзвичайні зусилля, спрямовані на досягнення чогось, які не дають бажаних результатів; непосильне щось» (Словник фразеологізмів української мови, 2008: 556).

У складі цієї підгрупи можна виділити два семантичні розряди фразем:

а) фраземи, що характеризують велику старанність, напругу в роботі, особливу вправність у справі **гнути (ламати) спину (горб, хребет)** – «виснажувати себе важкою роботою»; **крутитися як білка в колесі** – «бути дуже заклопотаним»; **спочити від справ** (біблійне походження) – «припинити займатися якоюсь діяльністю, піти на відпочинок»;

б) фразеологізми, що характеризують неробство або несумлінне ставлення до роботи: **пловати в стелю** – «зовсім нічого не робити, байдикувати»; **собак ганяти** – «бовтатися без діла»; **скласти руки** – «нічого не робити»; **бити байдики, ледаря ганяти** – «бездіяльне проведення часу»; **через пень колоду** – «виконувати справу повільно, неповоротно, невміло або абияк».

Біблеїзми акцентують на ідеї необхідності важкої, але корисної праці. Емотивна конотація фразем, що перебувають у традиційно позитивному спектрі «схвалення», відповідає в українській свідомості соціокультурній оцінці концепту «праця». Цієї смислової домінанти позбавлені фраземи розмовно-просторічного походження.

У китайській мові фраземи, що характеризують ставлення людини до роботи, поділяють на дві групи: а) старанно працює; б) лінується.

У групі першого типу: 废寝忘食 (букв. *відмовлятися від сну і забувати про їжу*) – «працювати самовіддано, не покладаючи рук»; 起早搭黑 (букв. *рано вставати і пізно лягати спати*) – «від зорі до зорі, від світанку до заходу сонця, від ранку до ночі; працювати в поті чола, працювати, не розгинаючи спину»; 孜孜不倦 (букв. *старанно й невтомно трудитися*).

Порівняймо з фраземами другої групи: 饱食终日 (букв. *хтось тільки їсть з ранку до вечора*) – «ледачий»; 好吃懒做 (букв. *бути*

старанним у їжі й ледачим у роботі) – «ледарювати, вести пустопорожній спосіб життя»; 好逸恶劳 (букв. *любити свята й ненавидіти працю*) – «бути дуже ледачим».

Що стосується структурної специфіки фразем української та китайської мов, то потрібно окреслити такі типи. В українській мові фраземи утворені за моделями (а) словосполучення; (б) речення; (в) прийменниково-відмінкового сполучення. Наприклад, **ламати голову над чимось, голова паморочиться у когось**. Фраземи кожної з цих груп належать до зрощень, єдностей, сполучень або фразеологічних виразів (класифікації В. В. Виноградова і М. М. Шанського).

Етнокультурна своєрідність фразем китайської мови, на відміну від відповідних фразем української мови, зумовлена двома основними чинниками: структурним і семантичним. Перший пов'язаний із яскраво вираженою симетрією структури фразем, що ще раз підтверджує особливе місце симетрії та парності в китайській ідіоматиці, а другий – із концептуальними ознаками, що перебувають на периферії змісту концепту, так чи так відображеними лексичними компонентами фразем.

Структурна специфіка фраземіки китайської мови визначається її поділом на кілька структурних типів стійких сполучень: готові висловлювання – **ченьюй**, прислів'я – **яньюй**, приказки – **сухуа**, висловлювання з усіченою фінальною частиною – **сехоуой**, поширені фрази – **гуаньюньюй**, мовленеві формули – **коуой сіньюньюй** та ін.

Причому фраземи китайської мови здійснюють передачу етнокультурної інформації не тільки безпосередньо, шляхом опису традиційних звичок, вірувань або звичаїв китайців, а й за допомогою символіки фразеологічних компонентів. Розшифрування таких символів і сприйняття додаткового змісту концептів дає змогу не тільки забезпечити адекватний переклад або навчати китайської мови, а й робить китайську культуру ближчою і зрозумілішою для іншомовного реципієнта.

Другою етнокультурною особливістю ченьюй є структура. Для структурної організації ченьюй характерне використання одного із синтаксичних зв'язків – паралелізму. Цей зв'язок відображає структурну симетрію фраземи, парність її компонентів. Симетричність структури ченьюй підпорядкована прагматичним цілям. По-перше, вона створює певний мелодійний малюнок за допомогою чергування рівних і ламаних

тонів: 一字一板. Кожен лексичний компонент фраземи слід чітко проговорити (воно на вагу золота!); викладати все по порядку і розмірено, як слід розкладаючи все по полочках. Мелодика досягається за рахунок повтору одного з компонентів і послідовності компонентів з рівним – ламаним і рівним – ламаним тонами. По-друге, така організація ченьюю полегшує сприйняття фраземи реципієнтом в усному мовленні. Структура фраземи заснована на принципі симетрії: синтаксичний зв'язок між двома першими її компонентами повторюється між двома останніми. Причому компоненти цих пар можуть бути синонімами, антонімами або аналогами. Між симетричними парами структури фраземи існує певний смисловий зв'язок. 摩拳擦掌 – «із натхненням братися до роботи, руки так і сверблять, рватися у бій». У симетричних парах 摩拳 – «(терти кулаки)» і 擦掌 – «(потирати долоні)» спостерігається ідентичний дієслівно-об'єктний синтаксичний зв'язок. Перші компоненти пар – синоніми 摩 – «терти» і 擦 – «терти, протирати»; другі компоненти – аналоги 拳 – «кулак» і 掌 – «долоня». Симетричні частини («терти кулаки» і «потирати долоні») з'єднуються сполучним зв'язком. Цей зв'язок між симетричними частинами фраземи є домінантним. Повна симетрія в структурі фраземи є категоріальною особливістю стилістики ченьюю. Паралелізм структури виконує риторичну функцію, завдяки якій досягається високий ефект виразності мовлення.

Різниця у змісті концептуальних ознак фразем української та китайської мов визначається за допомогою когнітивно-порівняльного аналізу. Із цією метою ми провели лінгвістичний експеримент. У результаті аналізу матеріалів фразеологічного корпусу китайської мови було здійснено відбір ченьюю. Фраземи української мови були зібрані шляхом анкетування понад 30 носіїв мови на основі списку ключових компонентів ченьюю. Учасникам опитування потрібно було до поданих нижче лексичних компонентів дібрати приклади часто вживаних фразем української мови. У результаті когнітивно-зіставного аналізу відібраних фразем було виокремлено компоненти, що мають найбільшу смислову місткість, простоту, чіткість і частотність уживання в обох мовах. Зіставлення концептуальних ознак цих компонентів дало змогу досить чітко визначити специфіку в китайському та українському сприйнятті та інтерпретації світу. Аналіз показує, що зіставлені

фраземи відрізняються змістом концептів, які лежать в основі фразеологічних значень. Вони і складають етнокультурну своєрідність фраземіки китайської та української мов.

Насамперед слід зазначити, що специфіка китайських фразем полягає в наповненні їхньої семантики символічними смислами. Це пояснюється тим, що китайські фраземи зазвичай містять концепти різних культурних кодів: кольоративи, фітоніми, зооніми, найменування природних об'єктів (явищ), назви чисел. Ці коди включають суму концептів, зміст яких зумовлений асоціаціями, сформованими й систематизованими китайським народом у певний історичний період розвитку його культури.

Когнітивно-культурологічне зіставлення засвідчило, що більшість китайських фразем, на відміну від українських, прийшли до китайської мови з буддизму, конфуціанства, шахового мистецтва, традиційної медицини, чимало – з класичної літератури. У формуванні ж національно-культурного ареалу української фраземіки важливу роль відіграло християнство. В інших мовах, наприклад, казахській, основний масив фразем належить до прислів'їв, приказок, казок, міфів, а також до Корану та історичних подій.

Потрібно відзначити особливу пристрасть китайців до образної мови. Це виражається в досить частому вживанні фразеологічних компонентів слів-кольоропозначень, що символізують певні уявлення, пов'язані зі сторонами світу, першоелементами і чеснотами. Зелений колір співвідноситься зі сходом, деревом і гуманністю. Жовтий колір – із центром, землею та довірою. Білий колір – із заходом, металом і справедливістю. Чорний колір – із північчю, водою і мудрістю. Червоний колір – із півднем, вогнем і ритуалом. 万紫千红 – багатоцвіття, строкатість весняних квітів: сади цвітуть; процвітанню справи, процвітанню і багатству підприємства (букв. – 10000 пурпурового і 1000 червоного). Це, мабуть, найяскравіший приклад того, як використовується в традиційній лінгвокультурі Китаю символіка червоного, що співвідноситься з процвітанням, успіхом, щастям.

Ченьюй, як і українські фраземи, тісно пов'язані з народними історіями, притчами, легендами. Прикладом цьому може слугувати вираз 拔苗助长 – виявляти надмірну старанність, губити справу своїм нетерпінням (букв. *тягти паростки, допомагаючи їм рости*). Уперше він трапляється

в Менцзи в діалозі між давньокитайським мудрецем Мен-цзи і його учнем Гун-Сунь Чоу. У міркуваннях про справедливість учитель наводить таку історію: У князівстві Сун один чоловік невпинно засмучувався, що сходи на його полі зростають занадто повільно. Одного разу він вирішив їм допомогти і почав тягнути паростки із землі. Втоmlений, але задоволений він повернувся додому і розповів домашнім про свій спосіб прискорити ріст сходів. Його син, почувши про це, побіг на поле і побачив зів'ялі паростки. З української історії в мову прийшли такі фраземи, як *швед під Полтавою*, або *пан або пропав* тощо.

Ченьюй відбивають самобутню народну культуру Китаю. У стародавньому Китаї для приготування їжі використовували спеціальний металевий триніжок *дін*, цей ієрогліф увійшов у такі ченьюй, як 钟鸣鼎食 (букв. *їсти з триніжка під дзенькіт дзвону*) – «жити заможнo». Наприклад, характер уживання анімалістичного компонента у фраземах цих мов неоднаковий, в українській мові найчастіше вживаються назви тих тварин, ареалом проживання яких були райони розселення давніх слов'ян – ведмідь, ворона, вовк, лисиця, гусак. У китайській мові – журавель, черепаха, змія, тигр. А в казахській мові, наприклад, це такі анімалістичні компоненти, як собака, ведмідь, змія, баран, лисиця. Так, у китайській ментальності журавель вважається священним птахом, символом довголіття і популярності, що відобразилося в ченьюй 鹤发童颜 (букв. *журавлиного кольору волосся, обличчя немовляти*) – «молодо виглядати» (про літню людину).

Зазначимо, що той самий анімалістичний образ може викликати в мовній свідомості різних народів різні асоціації. Так, в українській мовній свідомості образ барана пов'язаний із дурістю: *дивитися як баран на нові ворота* – «здивовано, тупо, не розуміючи нічого; розгублено»; *як баран в аптеці* – «зовсім не розбиратися ні в чому» (Словник фразеологізмів української мови, 2008: 23). В інших мовах, як, наприклад, у китайській, баран символізує делікатність і крихкість: 羊入虎口 (букв. *баран потрапив тигру в пащу*) – «найнебезпечніше становище»; 羊入狼群 (букв. *баран у зграї вовків*) – «бути приреченим на загибель».

В українській і казахській ментальності лексема *свиня* в метафоричному вживанні містить негативні конотації: означає тупість, нахабство, невігластво. У китайській же мовній

картині світу свиня – символ щастя і благополуччя, тому китайцям так складно зрозуміти негативний сенс українського фразеологізму *підкласти свиню* – «підлаштовувати нишком якусь гидоту, неприємність»; *як свиня в барлозі* (пор.: *як свиня в дощ* – «зовсім не чепурний», *як свиня в хомуті* – «негарно, неадекватно») (Словник фразеологізмів української мови, 2008: 631). Носії китайської мовної свідомості дивуються, як може співвідноситися такий сприятливий символ із заподіянням кому-небудь неприємності.

Висновки. Отже, аналіз матеріалу переконує нас у тому, що національно-культурна специфіка фразеологізму зумовлюється як екстралінгвальними, так і власне мовними чинниками. Система образів, закріплених у фразеологізмі тієї чи тієї мови, нерозривно пов'язана з матеріальною, соціальною та духовною культурою даної мовної спільноти, а тому може свідчити про її культурно-національний досвід і традиції. Зазначимо, що, зіставляючи фразеологічні одиниці двох і більше мов, перш за все необхідно зіставляти їхнє значення, семний склад, сигніфікативно-денотативний і конотативний компоненти. Основною причиною різного членування об'єктивної дійсності в українській та китайській мовах є те, що певні предмети, явища мають більше значення для одного народу, ніж для іншого. Загалом же когнітивна лінгвокультурологія сприяє кращому розумінню особливостей мовних явищ, які вивчаються, дозволяє глибше опанувати семантичний простір мови, більш предметно уявляти своєрідність концептосфери кожної з досліджуваних мов.

ЛІТЕРАТУРА

Венжинович Н. Основні принципи зіставного вивчення фразеології різних мов. *Вісник Прикарпатського національного університету ім. В. Стефаника. Філологія. Вип. XV–XVIII*. Івано-Франківськ, 2007. С. 612–617.

Селіванова О. О. Нариси з української фразеології (психологнітивний та етнокультурний аспекти). Київ ; Черкаси : Брама, 2004. 276 с.

Словник фразеологізмів української мови / [Укл.: В. М. Білоноженко та ін.]. Київ : Наукова думка, 2008. 1104 с.

Alefirenko N. D. Phraseology in the Light of Modern Linguistic Paradigms. 2008. URL: https://books.google.com.ua/books/t/%D0%A4%D1%80%D0%B0%D0%B7%D0%B5%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D0%B8%D1%8F_%D0%B2_%D1%81%D0%B2%D0%B5%D1%82%D0%B5_%D1%81.html?id=tW0hAQAAMAJ&redir_esc=y

Arut'unova N. D. The Language and the World of Man. 1999. URL: https://books.google.com.ua/books/t/%D0%AF%D0%B7%D1%8B%D0%BA_%D0%B8_%D0%BC%D0%B8%D1%80_%D1%87%D0%B5%D0%BB%D0%BE%D0%B2%D0%B5%D0%BA%D0%B0.html?id=q1ovDwAAQBAJ&redir_esc=y

PHRASEMICS OF UKRAINIAN AND CHINESE LANGUAGES: A COGNITIVE-COMPARATIVE ASPECT

Evelina V. Boeva

Candidate of Philology, Associate Professor at the Department of Ukrainian and Foreign Literature, State Institution «South Ukrainian National Pedagogical University named after K. D. Ushinsky», Odessa, Ukraine
e-mail: evelinaboeva4@gmail.com
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-5966-0538>

SUMMARY

The article reveals cultural and national character of phrasemics of Chinese and Ukrainian languages as it is determined by both linguistic and extra linguistic factors. The relevance of the problem is related to the peculiarities of the structure of phraseological units and their meaning, which deeply reflect the national perception and understanding of the world by speakers of a particular culture, often leading to a lack of understanding of this specific character by speakers of other languages. The history of the development of linguistic typology highlights the necessity of using phraseological material to create the most comprehensive typological model of a language. The results of the research have revealed that the development of contemporary cognitive studies facilitate the process of investigating phrasemes taking into account the advanced researches in this field. This entails exploring them not solely as artifacts of national and cultural heritage but also as a valuable source for the cognitive processes understanding that leads to the phenomenon of phraseologization.

The aim of the present study is to identify the ethnocultural peculiarities of Ukrainian and Chinese phrases by analyzing their structural organization and determining the mechanism of semantic content in human discourse. Ethic and cultural peculiarity of Chinese phrases differs much from that of the Ukrainian language. It is determined by two factors structural and semantic. The first is connected with the symmetry of phrases. Symmetry and pronunciation have special position in Chinese phrasemics structure. The second factor is connected to deeper understanding of the conceptual sphere of both languages in focus.

Key words: *frazema, concept, semantic specificity, structural characteristics, phraseological characters.*

REFERENCES

Venzhinovich N. (2007). Osnovni pryntsypy zistavnogo vyvčennia frazeologii riznykh mov [The main principles of comparative study of phraseology in different languages]. *Visnyk Prykarpats'koho natsional'noho universytetu im. V. Stefanyka. Filolohiia. Vyp. XV–XVIII*. Ivano-Frankivs'k, pp. 612–617 [in Ukrainian].

Selivanova O. (2004). Narysy z ukrains'koi frazeologii (psykhokognityvnyi ta etnokul'turnyi aspekty) [Essays on Ukrainian phraseology (psycho-linguistic and ethnocultural aspects)]. Kyiv ; Cherkasy : Brama [in Ukrainian].

Slovnyk frazeolohizmiv ukrains'koi movy (2008). [Dictionary of Ukrainian phraseological units] / [Ukl.: V. M. Bilonozenko ta in.]. Kyiv : Naukova dumka [in Ukrainian].

Alefirenko N. D. (2008). Phraseology in the Light of Modern Linguistic Paradigms. 2008. URL: https://books.google.com.ua/books/t/%D0%A4%D1%80%D0%B0%D0%B7%D0%B5%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D0%B8%D1%8F_%D0%B2_%D1%81%D0%B2%D0%B5%D1%82%D0%B5_%D1%81.html?id=tW0hAQAAAJ&redir_esc=y

Arut'unova N. D. (1999). The Language and the World of Man. 1999. URL: https://books.google.com.ua/books/t/%D0%AF%D0%B7%D1%8B%D0%BA_%D0%B8_%D0%BC%D0%B8%D1%80_%D1%87%D0%B5%D0%BB%D0%BE%D0%B2%D0%B5%D0%BA%D0%B0.html?id=q1ovDwAAQBAJ&redir_esc=y

Стаття надійшла до редакції 24.04.2024